כך דורש זמן של חדשים רבים. אם יתמידו הממונים בכך לטפל בו באופן רציני ומרכזי, נזכה בחורף הבא לקדם בברכה את הגשמתם של מפעלים הדרושים לתפוס מקום חשוב מאוד בהתפתחותנו החקלאית.

8. II 1927. Metulah.

נטיעה בהעדר גשמים

מתוך שאלפי העצים שהובאו מאירופה הגיעו לידינו [illegible] בתקופת פורים (15 + 16 ח״ מרס [illegible]), תקופה שהיא בדרך כלל מאוחרת מדי, כידוע, בשביל נטיעת גפנים ובפרט בהן, מתוך שאותה השנה היתה שחונה עד מאד, ראינו הכרח בדבר להשקות את הכרם כדי שלא ילך לאבוד. אפשרות להעביר מים על פניה של אדמת הכרם אין, השקאת השתילים בעגלות במים מובאים בכלים, היתה עולה בהוצאה מרובה בו״כ, מפאת הכמות הרבה של המים הנדרשים לזה, עד שלא היה אפשר להעלותה על הדעת: משום כך נזקקנו לשטתנו של הנוטע הערבי שהבאנוה בשנויים קלים; דהיינו: ההשקאה בחורים. מפאת פשטותה, זולותה ושכרה המעשי של שטה זו אני מרשה לעצמי להקדיש לה שורות אחדות בתקוה שתביא תועלת לטירונים העומדים בפני אבדן נטיעותיהם בשנות חורב בתנאים דומים לאלה המתוארים למעלה.

דרך נוחה להשקאה לשם הצלת הנטע מן היובש.

המים הובאו בכדי נפט על גבי חמורים שבעזרתם אפשר לעבור בין השורות ולגשת לכל נטע ונטע, ארבעה פחים לכל בהמה. במקום לפתוח עוגות לצורך ההשקאה נעצנו באדמה התחוחה סמוך לנטע הצעיר ובעומק של חצי מטר בקרוב, ידית של מעדר מהודק בקצהו או יתד ברזל עשויה במיוחד לצורך זה. מאליו מובן שיש להשמר מלפגוע באותו החלק של הנטע הנמצא באדמה. מאחר שננעצה היתד מזיזים אותה במקצת פנים ואחור בעגול עד כדי עשית חור באדמה שדמותו משפך לו. אל תוך החור הזה יוצקים בעזרת משפך או גם בלעדיו כ 3/4 לטר מים. לאחר שהמים נבלעים באדמה סותמים את החור בעפר תחוח בדריכת רגל אחת. ההשקאה שניה כדאי לבצע מן הצד השני של הנטע כדי שיתפתחו שרשיו במדה שוה לכל עבר.

יד בן צבי

כחם של שלושת רבעי הליטר הנתונים לזמורה בכיף באופן זה, כפי שלמדנו מן הנסיון, שקול כנגד השקאה של 1/2 פח מים לב הפ״ח בעגיה; משום שבדרך הראשונה אין המים מתיבשים ומתהבלים במדה והם יורדים ישר לעומק האדמה במקום שהשרשים זקוקים להם. בדרך זו אפשר להשקות בפח מים אחד כעשרים גפן. אף הנכוש שנדרש תמיד לעשות לאחר השקאה הוא פחות בכמותו באופן זה מאשר בשטת העגיות; מפאת מיעוטו של השטח הנרטב, ופעולת החור בעזרת יתד היא יותר קלה ומהירה מעשית העגיות.

באופן זה הצליח לנו להקליט את כרם הגפנים עד כדי 95%, למרות האחור הרב בנטיעתו והעדר הגשמים מן הזמן ההוא והלאה. אחוז [illegible] קליטה כזה הוא כמובן משביע רצון [illegible] בהחלט גם בתנאי נטיעה נורמליים.

בעזרת 4 השקאות כאלו וחרישות תכופות במחרשה ערבית ובקולטיבטור, אחת לשבוע, כנהוג בכרמים בגיל זה. הצלחנו לקבל אותה שנה גדול ושגשוג שבשום אופן לא נפלו מן המתקבל בדוגמה כזו כשנוטעים את הכרם בעונה המתאימה לכך ואפילו בשנת ברכה.

אופן העבוד השנתית

בשנה השניה (תרפ״ג 1923) זמרו כל הגפנים באורך של שני פקעים, או ״שני עינים״, אם להשתמש בשפת הרגיל. באביב סדרנו אותן בעזרת סמוכות ובמשך הקיץ השתדלנו לפתח להן גזעים. אותה שנה קבל הכרם, הכל מראשית החרף ועד מחציתו של חודש מאי: פניה ([illegible]) אחד, בנקוד לכוון המזרח. לשם עצירת מי הגשמים; 2 חרישות במחרשה אירופית; 3 חרישות במחרשה ערבית ~~[illegible]~~ ושלשה עדורים מיד לאחר החרישה. מסופו של מאי ואילך עצר עלינו ספק הזמורות עד בלי הכנס כרם בכלי חרישה.

בשנה השלישית לגידול הכרם (תרפ״ד 1924) קבלה האדמה עבוד כמו בשנה הקודמת. אולם בשנה זו נחלק הכרם לרחבו, תוך כדי זמור, לשלש חלקות מקבילות שבכל אחת מהן נהגנו בדרך הבנית גזעים אחר: א׳ גזע של 20+15 ס״מ בקרוב, ב׳ גזע בגובה של 90 ס״מ, ובחלק מן המינים המתאימים לכך גם: ג׳. גזע רחף ומודלה על חוט ברזל (באנגלית Unilateral Cordon)

לא כאן המקום להסביר את מטרת הנסיונות האלה בגזום הגפן. אופן הוצאתם לפועל ותוצאותיהם עד היום. דבר זה ידובר להלן בפרקים המיוחדים לכך.

בשנה הרביעית לגדולו (שנת תרפ״ה 1925) נתנה לכרם